

REGIONÁLNÍ POLITIKA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Přednáška č. 12

PŘESHraniční SPOLUPRÁCE - EUROREGIONY

- Euroregiony jsou nadnárodním typem svazků či sdružení měst a obcí. Cílem euroregionu je podpora a realizace projektů odrážející všechny formy spolupráce mezi smluvními stranami.
- Hlavním důvodem zakládání takovýchto svazků je **odstraňování nerovností mezi regiony na obou stranách hranice**. Spolupráce zasahuje do všech oblastí života občanů na kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní úrovni. Euroregiony spolupracují také na tvorbě kalendáře společenských, kulturních a sportovních akcí konaných na území euroregionu a přispívají tak k užší spolupráci, podpoře cestovního ruchu a kulturním výměnám.

12.1. Historie vzniku přeshraniční spolupráce v Evropě

- Přeshraniční spolupráce mezi sousedícími příhraničními regiony má v Evropě již dlouhou tradici. **Již krátce po 2. světové válce, se zástupci mnoha evropských příhraničních oblastí spojili, aby projednali možnosti odstranění hraničních bariér a určili směry přeshraniční spolupráce.**
- V některých západoevropských státech, jako jsou Řecko, Španělsko a Portugalsko, byla však tato spolupráce poprvé umožněna až v 80. letech, a to díky politickým změnám, přechodu k demokracii a také díky členství v Evropské unii. V zemích střední a východní Evropy mohl být tento proces zahájen až po roce 1989.
- **Cílem spolupráce byla snaha po zlepšení životní úrovně, po trvalém zajištění míru, jakož i odstranění hraničních bariér**, omezení a jiných faktorů, které vedly k rozdělení lidí a institucí v sousedních příhraničních regionech. Součástí této snahy bylo i překonání přírodních překážek stavbou mostů a tunelů.
- Po roce 1960 se upírala orientace přeshraniční spolupráce ve všech politických a administrativních úrovních ke zlepšení sociálně kulturní i ekonomické situace obyvatel příhraničních oblastí a na omezení či odstranění hraničních bariér.
- Od počátku 70. let uskutečňují příhraniční a přeshraniční regiony svoji politiku ve stále větším objemu za pomoci pracovního sdružení Evropské příhraniční regiony AEER. Síť příhraničních a přeshraničních regionů se stala významnou silou při rozvoji spolupráce na všech evropských hranicích, při evropské integraci a při rozvoji evropských podpůrných programů ve prospěch příhraničních regionů v celé Evropě.
- Koncem 80. let se staly národní hranice díky zavedení jednotného evropského trhu a díky demokratickému vývoji ve střední a východní Evropě ještě volnějšími. Vznikla řada příhraničních a přeshraničních regionů, jež se připojily k AEER (**AEER – Asociace evropských pohraničních regionů, založena v roce 1971 v Gronau**, zabývající se přeshraniční spoluprací a v současnosti má více jak 90 členů).
- Otevření hranic a vznik hranic nových obrátily pozornost k přetrvávajícím problémům na hranicích. Bylo zřejmé, že integrace Evropy vyžaduje speciální politiku ve prospěch hraničních regionů tak, aby byly odstraněny problémy na hranicích, jež brání evropské integraci.
- Vyzkoušené nástroje regionální politiky EU se nabízely coby řešení nejprve v jižní a západní Evropě: specifická regionální podpora příhraničních oblastí byla od roku

1989/1990 založena na plánech a strategiích přeshraničního rozvoje a na příslušných operačních programech v rámci významné **nové iniciativy společenství** pod označením **Interreg**.

12.2. Hraniční efekt

- Nejdůležitějším faktorem příhraničních regionů je jejich **geografická poloha**. Klíčovým činitelem jsou **hranice národních států a tzv. hraniční efekt**. Jako další činitel lze uvést tzv. **propustnost**. Dle propustnosti se vymezují hranice uzavřené, částečně otevřené a otevřené. Propustnost hranice ze své povahy determinuje socioekonomický a kulturní rozvoj příhraničních regionů. Právě propustnost hranice podmiňuje míru tzv. hraničního efektu.

12.3. Typy příhraničních regionů

Typy příhraničních regionů lze vymezit na základě několika kritérií. Mezi ty nejdůležitější patří:

- Vnitřní homogenita příhraničního regionu,
 - Stupeň rozvoje příhraničního regionu,
 - Poloha podél hranic Evropské unie,
 - Fyzicko - geografická charakteristika příhraničního regionu.
- **Vnitřní homogenita** příhraničního regionu je dána **stupněm sdílených identit či mírou společného povědomí**. Tyto regiony inklinují ke vzájemné přeshraniční spolupráci a vnímají ji jako přirozený proces. Hranice, pokud mezi nimi ještě nějaká funkčně existuje, pak opravdu tvoří fyzickou bariéru. Naopak u příhraničních regionů výrazně heterogenní, může hranice vytvářet pozitivní ochranou linii, a to nejen ve smyslu sociálně-kulturním. Mezi historicko- kulturně homogenní příhraniční regiony patří např. severoportugalské Norte a Galicie, dánsko-německé pomezí, irsko-severoírské hranice apod.
 - **Stupeň rozvoje** příhraničního regionu úzce **souvisí s cílovým statutem v rámci strukturální politiky Evropské unie**. Příhraniční regiony varíují dle podle tohoto kritéria od nejméně vyspělých, spadajících pod Cíl 1, přes relativně vyspělé regiony spadající pod cíl 2, k poměrně bohatým regionům.
 - **Poloha podél hranic** je dalším důležitým kritériem pro členění příhraničních regionů. Dle tohoto kritéria lze rozlišit **regiony na ty podél vnitřních hranic EU** a ty jež se nachází na jejich **vnějších hranicích**. Toto dělení je důležité z hlediska určování **stupně perifernosti daného příhraničního regionu**. Regiony jež se nachází na vnitřních hranicích dokáží lépe, resp. dříve odbourat izolující hraniční efekt a postupně pozbývají svůj periferní charakter.
 - Na základě hrubých **fyzicko-geografických odlišností** lze pak vymezit regiony **pozemní a námořní**. K námořním patří např. Sardinie/Korsika, East Sussex/Haute Normandie apod. V rámci příhraničních regionů mají námořní regiony zvláštní status a na jejich rozvoj jsou zaměřeny i speciální programy.

12.4. Vznik a vývoj euroregionů

- Zakládání euroregionů bylo až do konce 80. let tradiční v příhraničních oblastech členských zemí EU či zemí s obdobným hospodářským, polickým i kulturním vývojem. **Průkopnické skupiny v příhraničních regionech, zejména na hranicích mezi**

Nizozemím/Německem/Francíí, už od roku 1950 iniciovaly a dále rozvíjely přeshraniční spolupráci, aby překonaly historické bariéry a zmírnily problémy s okrajovou polohou a pozicí na periferii ve vztahu k ekonomickým centrům a v neposlední řadě i rozdíly způsobené bariérovým účinkem hranic.

- **Většina z těchto pohraničních regionů patřila k nejvíce zaostalým oblastem tehdejší spojené západní Evropy.** To přimělo centrální vlády věnovat péči a zřídit regionální vlády, které měly zlepšit efektivitu regionů.
- **Nejrannější formu struktur pro přeshraniční spolupráci představovala přeshraniční sdružení obcí v specifických oblastech společného zájmu**, následně byla zformována víceúčelová zastřešující sdružení. V 70. a 80. letech byly vytvořeny Přeshraniční akční programy (SRN/Belgie/Nizozemí). V ES paralelně vznikl jednotný vnitřní trh se čtyřmi základními svobodami, což přeshraniční spolupráci ještě více posílilo.
- **Prvním euroregionem, který vznikl v Evropě, byl Euroregion Gronau (Rhine-Ems-Ijssel) na německo-nizozemských hranicích založený roku 1958 s cílem obnovit a posílit vzájemnou důvěru mezi dřívějšími protivníky a spolupracovat v oblastech společného zájmu.**
- Zatímco zakládání starších euroregionů mělo cíl především zvládnout společné problémy regionálního rozvoje pomocí harmonizace správních činností, dostává se do popředí na začátku 90. let **další motiv vzniku regionů zaostávajících ve svém vývoji** → euroregiony mohou být **nástrojem k získání maxima podpůrných prostředků z programů Evropské unie.**

12.5. Financování činnosti euroregionů

- Přeshraniční spolupráce tvoří jednu z hlavních oblastí podporovaných v rámci regionální politiky Evropské komise. Ze strany Evropské unie je financována pomocnými programy / iniciativami – Interreg a Phare CBC (Cross-border Cooperation).
- Interreg podporuje euroregiony na hranicích mezi členskými zeměmi EU, a také části euroregionů jež je na území EU s kandidátskou zemí usilující o vstup do EU, část euroregionu ležící vně EU je financována programem Phare CBC.
- Ten také financuje euroregiony na hranicích kandidátských zemí které na území EU nezasahují. Projekty jsou spolufinancovány ze strukturálních fondů EU a to zejména z Evropského regionálního rozvojového fondu.

12.6. Kolik euroregionů (a jiných subjektů regionální přeshraniční spolupráce) vlastně existuje?

- Odpověď na uvedenou otázku není snadná. Řada jinak seriosních studií na ni nedává odpověď buď vůbec, nebo se omezuje na povrchní konstatování, doplněné o zavádějící mapu či mapy, s legendou, lišící se nezřídka od doprovodného textu. **Finální a za všech okolností objektivní seznam euroregionů neexistuje.**
- Zvyšující se objemy unijních prostředků, určených ke spolufinancování přeshraničních projektů, nastolily v **posledních 15 letech** takový **boom vzniku regionálních přeshraničních institucí**, že se dnes setkáváme s komplikovanými překryvy operačních prostorů do takových aktivit zapojených subjektů.

- Existují maxi-regiony (Saar - Lor - Lux, Barents, Transmanche), mikro-euroregiony, střeškové orgány a jejich specificky strukturované podmnožiny, atd. Vyhrocená konkurence při získávání dotací vede ke značně nepřehledné situaci na některých hranicích Společenství.
- **Od posledního rozšíření EU k 1. květnu 2004 existují desítky operačních programů pro administrování finančních prostředků pro rozvoj regionální přeshraniční spolupráce z Iniciativy Interreg (pro nečlenské země PHARE CBC a TACIS CBC).** Rozhodně tudíž nelze tvrdit "co operační prostor, to euroregion".
- Komise EU nabízí prostředky, vyhlásí operační program, vymezí prostor, kde mohou být uplatněny žádosti o dotace (*eligible area*) i podmínky, které je třeba při žádání o prostředky splnit.
- Na místní úrovni pak partnery a odezvu nalezne, nebo ne. Pokud je zájemců o roli administrátora více, záleží na rozhodnutí Komise, respektive na její dohodě s konkrétním členským státem. Někdy za partnera zvolí efektivní a dlouhou dobu existující euroregion, někdy komunikuje raději s místně příslušnými vyššími územně samosprávnými jednotkami:
 - Existují operační prostory, dělicí se na několik (složitě se překrývajících a často spolu o prostředky EU vzájemně nevybíravě soupeřících) euroregionů či jiných subjektů, zapojených do regionální přeshraniční spolupráce (to platí zejména na hranici Německo - Francie).
 - Stejně tak se je možné setkat s operačními prostory, kde jsou projekty zřadovány bez existence institucionalizované regionální struktury v pravém smyslu slova (a tuto roli přejímají při hranici ležící regiony, provincie nebo dokonce, aby prostředky nepropadly, ústřední státní orgány).
 - Vzhledem k tomu, že operační prostory zpravidla zahrnují úroveň při hranici ležících regionů na úrovni tzv. NUTS 3 jednotlivých členských zemí Unie, některé euroregiony takovou hloubku ani nevyužijí, protože by stejně nedokázaly odůvodnit přeshraniční efekt konkrétních aktivit (pojem "příhraničí" je přitom sám o sobě relativní; u některých zemí EU "eligible area" pokrývá celou jejich rozlohu: Lucembursko, Slovensko, Malta, Kypr, Estonsko a Lotyšsko).
 - Do euroregionálních aktivit se často zapojují obce, respektive regiony, ležící mimo oblast, ve které je spolufinancování projektů možné nárokovat, tedy "příliš" ve vnitrozemí. Tyto subjekty "nedosáhnou" na peníze EU, vědí o tom, projekty financují ze svých prostředků, protože chápou jejich přínos; a to je přesně ztělesněním ryzí euroregionální myšlenky z dob, kdy ještě evropské dotace neexistovaly, kdy se spolupráce přes hranici konala výhradně s cílem dosažení úspor z rozsahu, s cílem maximálního využití komparativních výhod, nebo, ještě lépe, v souladu s prvotní euroregionální ideou: sblížit lidi.

12.7. Příklady administrace a implementace euroregionů

- **Např. na hranici Německo - Nizozemí jsou euroregiony s operačními programy plně integrovány.** Náplň a rozsah zdejších operačních programů byl „šit na míru“ již existujícím euroregionům, které svá rozhodnutí o nakládání s unijními dotacemi vykonávají relativně velmi autonomně. Pro spolufinancování konkrétních programů přitom disponují garantovanými sumami z rozpočtu konkrétních příhraničních spolkových zemí Německa, respektive provincií Nizozemí a Belgie.
- Příkladem situace na (donedávna) vnější hranici EU je spolková země Braniborsko (Brandenburg). Zde oblast operačního programu koresponduje s rozlohou příhraničního

úseku zmíněné spolkové země. Dva euroregiony, operující na teritoriu spolkové země Brandenburg (Viadrina a Spree - Neisse - Bober) vysílají zástupce do výboru, administrujícího prostředky v rámci operačního programu. Křesla pro zástupce euroregionů jsou zajištěna, přičemž další pozice zaujímají zástupci rozličných zemských ministerstev. **Ve srovnání s hranicí Nizozemí - Německo je zde tedy schopnost euroregionů zasáhnout do rozhodovacího procesu o nasměrování unijních prostředků omezenější.**

- Na hranici Rakousko - Itálie je situace opět poněkud jiná. Zakladateli (formálního) euroregionu (Europaregionu) Tirol - Südtirol - Alto Addige nejsou obce, ale větší samosprávné celky (v Rakousku spolková země Tyrolsko, v Itálii samosprávné provincie Südtirol a Trentino). **Integrace lokální vyšší územní samosprávy s přeshraniční agendou je úplná, euroregion je pouze její virtuální nadstavbou.**

12.8. Euroregiony v ČR

- **V případě ČR je faktem, že "eligible area" je téměř celá země, s výjimkou Středočeského kraje a Hlavního města Prahy.** Některé obce Středočeského kraje přitom zvažují vstup do Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa (zatím tak již učinila pouze obec Bělá

pod Bezdězem z okresu Mladá Boleslav). Na druhé straně nemálo obcí, ležících přímo na hranici, o vstupu do konkrétního euroregionu vůbec neuvažuje.

- **Není přitom ani pevně stanoveno, že pokud v rámci konkrétního operačního programu existuje konkrétní euroregion, euroregiony, (respektive jiné instituce, zaměřené apriori na regionální přeshraniční spolupráci), bude jim automaticky zajištěn podíl na rozhodování o nasměrování finančních prostředků v daném úseku příhraničí.**
- Nařízení k Iniciativě Interreg o žádných pravidlech vztahů mezi euroregiony a vyhodnocovacími výbory (steering committees) operačních programů nehovoří. **Výsledná situace se tak liší skutečně případ od případu.**

Copyright © RISY, T-MAPY spol. s r.o., EuroGeographics 2004

Egrensis: <http://www.euregio-egrensis.org>

Krušnohoří: <http://euroregion.pons.cz>

Labe: <http://www.euroregion-labe.cz>

Nisa: <http://www.neisse-nisa-nysa.org>

Glacensis: <http://www.euro-glacensis.cz>

Praděd: <http://www.europraded.cz>

Silesia: <http://www.euroregion-silesia.cz>

Těšínské Slezsko: <http://euroregion.inforeg.cz>

Beskydy: <http://www.euroregion-beskydy.cz>

Bílé Karpaty: <http://www.euroregion-bile-karpaty.cz>

Pomoraví (Jižní Morava – Weinviertel – Záhorie): <http://www.euregio-weinviertel.org>

Silva Nortica (South Bohemia): <http://www.ersn.cz>

Šumava: <http://www.euregio.cz>

Územní vymezení

Česká Republika - Polsko

- **správní regiony NUTS III na české straně – Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský kraj**
- **správní regiony NUTS III na polské straně – Jeleniogórsko-Wałbrzyski, Opolski, Rybnicko-Jastrzębski, Bielsko-Bialski vojvodství**

Česká Republika - Slovensko

- **správní regiony NUTS III na české straně – Moravskoslezský, Zlínský a Jihomoravský kraj**
- **správní regiony NUTS III na slovenské straně – Žilinský, Trenčinský a Trnavský samosprávný kraj**

Česká Republika - Rakousko

- **správní regiony NUTS III na české straně – Jihočeský, Jihomoravský a kraj Vysočina**
- **správní regiony NUTS III na rakouské straně – regiony Weinviertel, Waldviertel, Mühlviertel, město Vídeň, okres Werner Umland Nord; Do dotační oblasti dále spadají regiony Linz-Wels, Innviertel, St. Pölten a Mostviertel-Eisenwuzen, kde však může být použito maximálně 20 % celkových výdajů projektů Iniciativy Společenství Interreg IIIA.**

Česká Republika - Bavorsko

- **správní regiony NUTS III na české straně – Jihočeský (vyjma okresů Tábor a Jindřichův Hradec), Plzeňský, Karlovarský**
- **správní regiony NUTS III na bavorské straně – okresy Cham, Freyung Grafenau, Hof, Neustadt an der Waldnaab, Regen, Schwandorf, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge a statutární města Hof a Weiden v Horním Falcku (Oberpfalz); Omezenou podporu ve výši max. 20 % celkových výdajů projektů Interreg IIIA lze čerpat i v okresech Amberg Sulzbach, Bayreuth, Deggendorf, Kronach, Kulmbach, Passau, Regensburg a Straubing Bogen a ve statutárních městech Amberg, Bayreuth, Passau, Regensburg a Straubing.**

Česká Republika - Sasko

- **správní regiony NUTS III na české straně – Karlovarský, Ústecký a Liberecký kraj**
- **správní regiony NUTS III na saské straně – okres Vogtland, statutární město Plavno (Plauen), okres Aue-Schwarzenberg, okres Annaberg, Střední Krušnohorský okres, okres Freiberg, okres Weißeritz, okres Saské Švýcarsko, okres Budyšín (Bautzen), okres Löbau-Zittau. Do dotační oblasti spadají i okresy Saale-Orla (Svobodný stát Durynsko), Greiz (Svobodný stát Durynsko), Zwickauer Land, statutární město Cvikov (Zwickau), okres Stollberg, statutární město Kamenice (Chemnitz), okres Mittweida, okres Míšeň (Meißen), statutární město Drážďany (Dresden), okres Kamenec (Kamenz), statutární město Hoyerswerda, Dolnoslezský-Hornolužický okres a statutární město Zhořelec (Görlitz), kde však může být použito maximálně 20 % celkových výdajů projektů Iniciativy Společenství Interreg IIIA.**

Tabulka: Rozdělení finančních prostředků Iniciativy INTERREG III A na období 2004 – 2006 v €

Oblast	2004	2005	2006	Celkem
ČR - Bavorsko	2 626 580	2 679 435	3 293 985	8 600 000
ČR - Sasko	3 023 621	3 084 466	3 791 913	9 900 000
ČR - Rakousko	3 359 579	3 427 185	4 213 236	11 000 000
ČR - Polsko	5 039 368	5 140 777	6 319 855	16 500 000
ČR - Slovensko	2 748 746	2 804 060	3 447 193	9 000 000
Celkem	16 797 894	17 135 923	21 066 182	55 000 000

EUROREGIONY V ČESKÉ REPUBLICĚ – konkrétní vymezení

Na území České republiky začaly vznikat první struktury přeshraniční spolupráce typu euroregionů na počátku 90. let po změně politického systému. První euroregiony vznikly na hranicích s Německem, následované euroregiony na česko-rakouské, česko-polské a nakonec i na česko-slovenské hranici. V současnosti se na území České republiky nachází 13 euroregionů.

Euroregion Beskydy - Beskidy

Datum vzniku: 09. 06. 2000

Rozloha v km²: 3 844

Počet obyvatel: 992 100

Počet obcí: 133

Okresy v ČR: Frýdek Místek, Karviná

Přeshraniční spolupráce se státy: Polsko, Slovensko

Euroregion Beskydy leží v pohraniční oblasti severovýchodní části České republiky, severozápadní části Slovenské republiky a jižní části Polské republiky. **Centry euroregionu jsou na české straně město Frýdek-Místek, na polské straně Bielsko-Biala a na slovenské straně Žilina.** Euroregionem prochází hlavní silniční i železniční tah spojující severní, jižní a východní Evropu. Euroregion Beskydy vznikl dne 18. února 2000 v Rajczy (Polská republika), kde byla podepsaná smlouva o slovensko-polském společenství pod názvem Euroregion Beskydy mezi sdruženími region Beskydy se sídlem v Žiline a region Beskidy se sídlem v Bielsku-Biala. Po vzájemné dohodě, v zájmu rozšíření spolupráce na českou stranu Beskyd, byla dne 9. června 2000 ve Frýdku-Místku podepsaná nová smlouva o slovensko-polsko-české spolupráci pod názvem euroregion Beskydy se sdružením region Beskydy se sídlem ve Frýdku-Místku. Hlavní výhodou takto vzniklého euroregionu je to, že zástupci všech tří beskydských regionů teď mohou žádat Evropskou unii o peníze na společné projekty.

Z hlediska státní správy zahrnuje Euroregion v ČR okres Frýdek - Místek, příhraniční část okresu Karviná, v Polsku vojvodství Bielsko-Biala a na Slovensku města a obce Žilinského kraje. Rozloha území na české straně činí cca 605 km², sahá až po města Havířov, Ostrava Příbor, Frenštát pod Radhoštěm.

Euroregion Bílé Karpaty - Biele Karpaty

Datum vzniku: 30. 07. 2000

Rozloha v km²: 8 609

Počet obyvatel: 1 219 347

Počet obcí: 436

Okresy v ČR: Zlín, Uherské Hradiště, Vsetín, Kroměříž

Přeshraniční spolupráce se státy: Slovensko

Euroregion Bílé - Biele Karpaty (ER BBK) vznikl podepsáním zakladatelské smlouvy přeshraničního sdružení 30. července 2000 a registrací na krajském úřadě v Trenčíně dne 28. srpna 2000 jako sdružení právnických osob. **Zakladateli** jsou opět sdružení právnických osob, a to **Region Bílé Karpaty se sídlem ve Zlíně a Regi3n Biele Karpaty se sídlem v Trenčíně**. Zakladatelské organizace sdružení jsou ze tře3ch sektorů: Veřejné správy, podnikatelského sektoru a mimovládních organizací. Spoluúčastí všech tře3ch sektorů má ER BBK o mnoho pestřejší sociální, společenský a ekonomický záběr, jak euroregiony s čistým zastoupením samospráv.

Územně je Euroregion Bílé - Biele Karpaty totožný s vyššími územními celky na obou stranách hranice a pokrývá území Trenčinského a Zlínského kraje + mikroregion Hornácko z Jihomoravského kraje.

Euroregion Egrensis

Datum vzniku: 03. 02. 1993

Rozloha v km²: 18 192

Počet obyvatel: 2 000 000

Počet obcí: 312

Okresy v ČR: Cheb, Karlovy Vary, Sokolov, Tachov

Přeshraniční spolupráce se státy: Německo

Euroregion „Euregio Egrensis“ se nachází v nejzápadnější oblasti České republiky a příhraničních regionů Bavorska, Saska a Durýnska. Vznik se datuje ke dni 3. února 1993 kdy došlo v Chebu ke sloučení tří pracovních sdružení na základě společné dohody. Dnes zaujímá oblast Euregia Egrensis celkem plochu přes 17 000 km² s přibližně 2 miliony obyvateli. Pojem Euregio je zkrácenou formou pojmu evropský region a slovo Egrensis je latinského původu a je odvozen od historického označení oblasti kolem městě Cheb.

Poloha regionu je určena západním výběžkem západočeského kraje, severním Bavorskem, východním Durýnskem, a jižním Saskem. **Sídlo na české straně je v Chebu, na německé v městě Marktrewidz.**

Euroregion Glacensis

Datum vzniku: 05. 12. 1996

Rozloha v km²: 4853,1

Počet obyvatel: 1 050 245

Počet obcí: 115

Okresy v ČR: Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Hradec Králové, Šumperk, Jeseník, Ústí nad Orlicí, Pardubice

Přeshraniční spolupráce se státy: Polsko

Euroregion Glacensis je největší a nejstarší česko-polský euroregion s nejdelší společnou hranicí. Byl založen podpisem smlouvy o vytvoření česko-polského Euroregionu Glacensis 5.12.1996 v Hradci Králové. **Sídlo sdružení je v Rychnově n. K., kde také působí sekretariát české části Euroregionu. Sídlem polského sekretariátu Euroregionu Glacensis je Klodzko.**

Území Euroregionu zahrnuje v ČR okresy Trutnov, Náchod, Rychnov n. K., Ústí n. O., Svitavy, Chrudim, Pardubice, Hradec Králové, Jičín a části okresů Šumperk a Jeseník o rozloze 1926 km² a v PR okresy Kłodzki, Ząbkowicki, Dzierżonowski, Wałbrzyski s rozlohou 2927 km²

Euroregion Krušnohoří / Erzgebirge

Datum vzniku: 18. 12. 1992

Rozloha v km²: 5 338

Počet obyvatel: 767 947

Počet obcí: 60 (ČR)

Okresy v ČR: Most, Chomutov, Louny, Teplice (část), Litoměřice (část)

Přeshraniční spolupráce se státy: Německo

Euroregion Krušnohoří / Erzgebirge se rozkládá v severozápadních Čechách a přeshraniční oblastí Saska. Páteří euroregionu je hřeben pohoří Krušných hor. Vzájemná spolupráce tu probíhá již od června roku 1992 kdy byla podepsána smlouva o spolupráci a vytvoření euroregionu.

Euroregion Krušnohoří tvoří na české straně obce a města okresů Most (**město Most je sídlem euroregionu na české straně**), Chomutov, Louny, část Teplicka a Litoměřicka, na německé straně okresy Střední Krušnohoří, Annaberg, Stollberg a Freiberg (**město Freiberg je sídlem euroregionu na německé straně**). Rozloha německé části je 2 248 km² a české 3 090 km², počet obyvatel pak 437 086 (SRN) a 330 888 (ČR).

Euroregion Elbe / Labe

Datum vzniku: 24. 06. 1992

Rozloha v km²: 5 547

Počet obyvatel: 1 402 000

Počet obcí: 184

Okresy v ČR: Ústí nad Labem, Litoměřice, Teplice, Děčín (část)

Přeshraniční spolupráce se státy: Německo

Euroregion Labe je svazek obcí se sídlem v Ústí nad Labem, toto dobrovolné zájmové společenství bylo založeno dne 24.6.1992 a od roku 1993 je členem Sdružení evropských příhraničních regionů (AGEG). Jeho založením je naplňována Rámcová dohoda Euroregionu Elbe/Labe, uzavřená dne 24.06.1992, v upraveném znění ze dne 14.02.1995, navazující na Evropskou dohodu o přeshraniční regionální spolupráci, přijatou Radou Evropy v roce 1980.

Euroregion Elbe/Labe je vymezen oblastí v česko-německém pohraničí, tato oblast zahrnuje na české straně část severních Čech a na německé straně Saské Švýcarsko, část horního Polabí a Východní Krušnohoří. Euroregion Elbe/Labe je tvořen dvěma veřejnoprávními komunálními spolky, a to Komunálním společenstvím Euroregionu Horní Polabí/Východní Krušnohoří (Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal/Osterzgebirge e.V.) a Euroregionem Labe.

Euroregion Neisse - Nisa – Nysa

Datum vzniku: 21. 12. 1991

Rozloha v km²: 12 193

Počet obyvatel: 1 759 000

Počet obcí: 124

Okresy v ČR :Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Česká Lípa, Děčín (část)
Přeshraniční spolupráce se státy: Německo, Polsko

Euroregion–Neisse–Nisa–Nysa se rozprostírá v nejsevernějších místech České republiky, v oblasti šluknovského a frýdlantského výběžku, jizerských hor a polských a německých nížin od města Jelenia Góra přes Zgorzelec/ Görlitz až po Bautzen. Byl založen v roce 1991 a stal se průkopníkem spolupráce mezi regiony v pohraničí je první společensky uznanou formou přeshraniční spolupráce ve střední a východní Evropě. Na „Konferenci Trojmezí 23. – 25.5.1991“ schválili zástupci tří zemí jako nejdůležitější výsledek Memorandum, které od tohoto okamžiku určovalo další kroky. V červnu 1991 byla vytvořena třístranná pracovní skupina, která navrhla model struktury, který je do dnešních dnů základem pro práci. K založení Euroregionu – Neisse – Nisa – Nysa došlo na ustavujícím zasedání v Žitavě dne 21. prosince 1991. **Sídlo na české straně je v Liberci, na německé straně v Žitavě (Zittau) a na polské straně ve městě Jelenia Góra.**

Euroregion Pomoraví / Jižní Morava, Západné slovensko, Weinviertel

Datum vzniku: 23. 06. 1999

Rozloha v km²: 14 300

Počet obyvatel: 997 332

Počet obcí: 248

Okresy v ČR: Břeclav, Hodonín, Brno venkov, Znojmo,

Přeshraniční spolupráce se státy: Rakousko, Slovensko

Tento euroregion spojující Českou republiku, Slovensko a Rakousko rozprostírající se v rovinaté, převážně zemědělské oblasti začal vznikat dne 12. 9. 1997 kdy byla v Hohenau zástupci správních institucí těchto tří zemí vypracována deklarace o přeshraniční spolupráci, dne 1. 12. 1997 pak došlo v Mistelbachu k podpisu dohody mezi regionálním Sdružením měst a obcí jižní Moravy, regionálním Sdružením Záhorie na západním Slovensku a euroregionem Weinviertel. Dne 23. června 1999 byla ve Skalici uzavřena dohoda o vytvoření přeshraničního sdružení Euroregion Pomoraví. O rok později, 21. července 2002 opět ve Skalici, byl všemi stranami podepsán dokument „Jednací řád EUREGIO“.

Euroregion se rozkládá: na území Jižní Moravy, Horního Rakouska (Weinviertel), západního Slovenska (Záhorie). Podíl z rozlohy 14 300 Km² je následující ČR - 43,5%, Rakousko 36,4%, SR - 20,1%. **Sídlo na české straně je v Brně, na rakouské v Hollabrunnu a na slovenské ve Skalici.**

Euroregion Praděd - Pradziad

Datum vzniku: 02. 07. 1997

Rozloha v km²: 4 045

Počet obyvatel: 539 000

Počet obcí: 86

Okresy v ČR: Jeseník, Bruntál (část)

Přeshraniční spolupráce se státy: Polsko

Euroregion je dobrovolným sdružením českých a polských spolků a svazků měst a obcí, které se nacházejí na území okresů Bruntál a Jeseník v České Republice a na území jižní části Opolského Slezska (vojvodství Opole) v Polské republice. Vznik euroregionu se datuje na

základě rámcové smlouvy o vytvoření česko-polského euroregionu, která byla podepsána 2.7.1997.

Euroregion pracuje na území českých okresů Bruntál, Jeseník a na území jižní části Opolského Slezska v Polsku. **Sídlo na české straně je ve Vrbně pod Pradědem, na polské straně ve městě Prudnik.**

Euroregion Silva Nortica

Datum vzniku: 13. 04. 2000 (28.5. 2002)

Rozloha v km²: 10 639

Počet obyvatel: 668 500

Počet obcí: 121

Okresy v ČR: Jindřichův Hradec, České Budějovice, Jihlava, Tábor

Přeshraniční spolupráce se státy: Rakousko

Česká část Euregia Silva Nortica má rozlohu 6035 km² a 444,5 tis. obyvatel. Území je součástí Českého masivu, s výrazným zastoupením Českobudějovické a Třeboňské pánve. Rakouská část Euregia Silva Nortica, region Waldviertel, má rozlohu 4604 km² a 224 tis. obyvatel. 13. dubna 2000 byla podepsána Deklarace o spolupráci mezi regiony. Jednání byla nakonec završena slavnostním založením Euregio Silva Nortica 28.5.2002 v Hospodářském parku Gmünd/České Velenice. Zakladateli jsou Europaplattform Pro Waldviertel na rakouské straně a sdružení Jihočeská Silva Nortica na české straně

Euroregion Silva Nortica zahrnuje území okresu Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor v Jihočeském kraji a region Waldviertel s okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn na území Spolkové země Dolní Rakousko. **Sídlo na české straně je v Jindřichově Hradci a na rakouské straně v Zwettlu.**

Euroregion Šumava - Bayerischer Wald -Mühlviertel

Datum vzniku: 20. 09. 1993

Rozloha v km²: 16 345

Počet obyvatel: 1 260 000

Počet obcí: 274

Okresy v ČR: Prachatice, Domažlice, Klatovy, Český Krumlov

Přeshraniční spolupráce se státy: Německo, Rakousko

V roce 1993 vzniká v Českém Krumlově zájmové sdružení Euroregion Šumava - Jihozápadní Čechy, které je dobrovolným sdružením obcí, měst a jejich sdružení a dalších právnických osob. Euroregion Šumava je programově a účelově zaměřen na mezinárodní spolupráci s městy, obcemi a vyššími správními celky pohraničních regionů východního Bavorska (SRN) a Mühlviertelu (Horní Rakousko). **Sídlo na české straně je v Klatovech, na bavorské ve městě Fryung a na hornorakouské ve městě Freistadt.**

Euroregion Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński

Datum vzniku: 22. 04. 1998

Rozloha v km²: 1 528

Počet obyvatel: 657 000

Počet obcí: 59

Okresy v ČR: Třinec, Karviná (část), Frýdek Místek (část)

Přeshraniční spolupráce se státy: Polsko

Euroregion Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński je lokalizován na severovýchodě České republiky a jižního Polska, v těsném sousedství se Slovenskem. Rozprostírá se na území v úseku od Hřčavy (ČR) a Jaworzynki (PL) po Bohumín (ČR) a Chalupki (PL). Přírozenou osu tvoří řeka Olše, **centry a sídly jsou pak hraniční města Český Těšín a Cieszyn**. Euroregionem prochází hlavní komunikační tah spojující severní a jižní Evropu. Na jeho území se nachází největší hraniční přechod mezi Českou a Polskou republikou: Český Těšín-Cieszyn. Smlouva o vytvoření euroregionu se datuje k termínu 22. dubna 1998

Z hlediska státní správy Euroregion zahrnuje v ČR okres Karviná a příhraniční část okresu Frýdek-Místek, v PL příhraniční část Slezského vojvodství.

Euroregion Silesia

Datum vzniku: 20. 09. 1998

Rozloha v km²: 2 764

Počet obyvatel: 517 000

Počet obcí: 77

Okresy v ČR: Opava, Bruntál (část), Nový Jičín (část)

Přeshraniční spolupráce se státy: Polsko

Euroregion Silesia je jedním ze čtyř euroregionů na území Moravskoslezského kraje, zahrnující na české straně území okresu Opava, části okresu Bruntál (Krnovsko) a Novojičínsko. Na polské straně euroregion zahrnuje powiaty (okresy) raciborski, glubczycki, wodzislawski a rybnicki, které se nacházejí na území dvou vojvodství - Opolského a Slezského. Celkový počet obyvatel členských obcí a měst je téměř 520 tisíc. Spolupráce na území euroregionu měla nejprve charakter individuální partnerské spolupráce jednotlivých obcí a měst, postupně však nabývala regionálního charakteru a 20. září 1998 vyvrcholila ustavením euroregionu Silesia. **Sídlem euroregionu je Opava na české straně a Racibórz na polské straně.**